

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

Освіта збереже Україну!

**Матеріали III Всеукраїнських Прокопенківських читань
(10 червня 2024 року)**

СУТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ	
Котусенко Антон, Жерновникова Оксана.....	281
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ НЕСТАНДАРТНИХ РІВНЯНЬ ТА НЕРІВНОСТЕЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	
Кузьменко Карина, Жерновникова Оксана.....	284
ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ УМІНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ	
Кулікова Юлія, Літвінова Ксенія, Жерновникова Оксана	287
ІТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА, НАУКИ, МОВИ	
Куліш Максим	290
ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ЧЕХІЇ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	
Купіна Ірина, Радченя Ірина	295
ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ ЛІДЕРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ	
Лебедева Надія, Лупаренко Світлана	300
МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАСКРІЗНИХ УМІНЬ УЧНІВ У НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	
Литвінець Олег, Пономарьова Наталія	304
ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КИТАЇ: ДОСВІД ТА НОВАЦІЇ	
Лі Хайцзюань.....	308
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ	
Літвінова Ксенія, Жерновникова Оксана.....	312
ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ СПРЯМОВАНOSTІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ У ЗЗСО	
Лучко Карина, Глейзер Наталія.....	315
ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У ВИВЧЕННІ ТРИГОНОМЕТРИЧНИХ ФУНКЦІЙ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ	
Мазур Ксенія, Жерновникова Оксана	321

СУТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Котусенко Антон

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Жерновникова Оксана

доктор педагогічних наук, професор

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: oazhernovnykova@hnpu.edu.ua

У сучасному світі ключову роль відіграє формування дослідницької компетентності учнів, особливо в умовах профільного навчання. Здатність до проведення досліджень є однією з основних компетентностей, яку повинні розвивати учні, щоб бути підготовленими до подальшого навчання у вищих навчальних закладах та професійної діяльності. Профільне навчання відкриває додаткові можливості для розвитку цієї компетентності завдяки спеціалізації та поглибленому вивченню предметів.

Дослідницька компетентність учнів – це інтегрована якість особистості, що включає систему знань, умінь, навичок та мотиваційних установок, які необхідні для здійснення дослідницької діяльності. Вона дозволяє учням формулювати проблеми, розробляти та реалізовувати дослідницькі проекти, аналізувати й інтерпретувати отримані дані, робити висновки і представляти результати своєї роботи [1, с. 24].

Дослідницька компетентність складається з декількох основних компонентів:

- Когнітивний компонент – знання та розуміння основних принципів, методів і етапів дослідницької діяльності.
- Діяльнісний компонент – уміння використовувати методи наукового дослідження на практиці, включаючи планування, збір, аналіз і інтерпретацію даних.

- Мотиваційний компонент – внутрішня мотивація до наукового пошуку, яка підкріплюється інтересом до досліджуваних питань і бажанням досягти результатів.

- Рефлексивний компонент – здатність критично оцінювати власну дослідницьку діяльність, робити висновки і вносити корективи [2, с. 31].

Профільна школа надає широкі можливості для розвитку дослідницької компетентності завдяки:

- Поглибленому вивченню предметів – учні мають можливість заглиблюватися в певну галузь знань, що сприяє формуванню спеціалізованих дослідницьких умінь.

- Залученню до науково-дослідницької діяльності – участь у проектах, олімпіадах, конкурсах, що сприяє практичному застосуванню знань і розвитку дослідницьких навичок.

- Індивідуалізації навчання – можливість вибору дослідницької тематики відповідно до інтересів учня, що стимулює мотивацію і сприяє ефективнішому засвоєнню матеріалу [3, с. 45].

Розвиток дослідницької компетентності у профільній школі має велике значення для підготовки учнів до подальшого навчання у вищих навчальних закладах, де науково-дослідницька діяльність є невід'ємною складовою. Крім того, ці навички сприяють формуванню критичного мислення, що є важливим для прийняття обґрунтованих рішень у різних життєвих ситуаціях [4, с. 53].

Отже, дослідницька компетентність є однією з ключових компетентностей, яку необхідно розвивати у процесі профільного навчання. Вона забезпечує учнів необхідними знаннями та навичками для самостійного проведення наукових досліджень і підготовки до подальшої професійної діяльності. Профільне навчання створює сприятливі умови для формування цієї компетентності, що дозволяє учням досягати високих результатів як у навчанні, так і в науково-дослідницькій діяльності.

Література

1. Іваненко І. П. Формування дослідницьких компетенцій у старшій школі. *Наукові записки*. 2023. Вип. 7(3). С. 22–28.
2. Ковальчук В. М. Теоретичні основи розвитку дослідницької компетентності учнів. *Педагогічні науки*. 2021. Вип. 5(2). С. 29–36.
3. Сидоренко А. І. Особливості профільного навчання у сучасній школі. *Освіта і наука*. 2022. Вип. 9(4). С. 43–48.
4. Zhernovnykova O. A., Deynychenko G. V., Deynichenko T. I., Chibisov O. D. Formation of readiness of future teachers of mathematics for learning mathematical logic and theory of algorithms. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. Переяслав-Хмельницький : СКД, 2022. Вип. 16. С. 90–109. URL : <https://education-journal.org/index.php/journal/issue/archive>